

sygn. akt VIII Gz 333/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, VIII Wydział Gospodarczy,

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak (spr.)

Sędziowie: SO Anna Górnik

SO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2018 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Spółdzielczej A. W. z siedzibą w W. P.

z udziałem (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek zażalenia uczestniczki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 4 maja 2018 r. w sprawie XI GNs 1/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Patrycja Baranowska SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak SSO Anna Górnik

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 maja 2018 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie przywrócił biegłemu W. S. termin do złożenia wniosku o przyznanie wynagrodzenia za czynności opisane w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r. według stawki godzinowej (pkt 1) i przyznał biegłemu wynagrodzenie w kwocie 2.882,58 zł (pkt 2).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wyjaśnił, że po otrzymaniu odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 14 marca 2018 r. (o zmianie postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 22 listopada 2017 r. i przyznaniu biegłemu sądowemu W. S. kwoty 3.032,48 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie datowanej na dzień 26 stycznia 2017 r. opinii pisemnej oraz oddaleniu wniosku biegłego o przyznanie wynagrodzenia w pozostałym zakresie, a także oddaleniu zażaleń w pozostałym zakresie) biegły złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o przyznanie wynagrodzenia za czynności opisane w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r. według stawki godzinowej wraz z rachunkiem opiewającym na kwotę 7.043,87 zł, składającą się z kwot 1.128,81 zł poniesionych kosztów, 3.032,48 zł wynagrodzenia przyznanego postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 14 marca 2018 r. oraz 2.882,58 zł właśnie za czynności opisane w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r. według stawki godzinowej. Dalej Sąd zaznaczył, że dwie pierwsze kwoty zostały już biegłemu wypłacone i wskazał, że kwota 2.882,58 zł obejmuje wynagrodzenia za 89 godzin pracy według przywołanej karty pracy.

Przywołując w uzasadnieniu regulacje zawarte w art. 89 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym Sąd Rejonowy podkreślił, że kwestia zasadności żądania przyznania wynagrodzenia za ww. czynności wg stawki godzinowej oraz kwestia zasadności domagania się przez biegłego przyznania stawki godzinowej odpowiadającej 1,81% stawki bazowej była przedmiotem roztrząsania tutejszego sądu i Sądu Okręgowego w Szczecinie i w świetle zaprezentowanych stanowisk, które sąd w niniejszej sprawie w pełni akceptuje nie powinny one budzić wątpliwości.

W odniesieniu do zasadności samych czynności i czasu niezbędnego do ich wykonania w łącznym wymiarze 89 godzin, to Sąd Rejonowy uznał, że czynności wymienione w punktach 1-15 karty pracy zostały wykonane, nie powtarzają się i brak w nich prac niepotrzebnych. Za akceptowalny sąd uznał też czas poświęcony na poszczególne czynności wymienione na karcie pracy. W tym względzie sąd ponownie wskazał na specyfikę opinii, konieczność zebrania licznych danych czas jej wykonywania. Wskazując na czasochłonność pracy i żmudność poszczególnych czynności sąd przyjął, że brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że wskazany w karcie pracy czas pracy jest nieadekwatny do podejmowanych czynności, a w szczególności że biegłemu zajęło to mniej czasu niż wyszczególnił to w karcie pracy.

Reasumując sąd uznał, że wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy uzasadniają przyznanie biegłemu wynagrodzenia za 89 godzin pracy (w rozpoznawanym zakresie) według stawki wynoszącej 32,39 zł, stanowiącą 1,81 % kwoty bazowej, co dało kwotę 2.882,58 zł.

Zażalenie na powyższe postanowienie w całości złożyła uczestniczka. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 89 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez:

- **przyznanie wynagrodzenia biegłemu w zawyżonej wysokości, nie odpowiadającej faktycznie wykonanej przez biegłego pracy, a dokonanej w oparciu o zawyżoną liczbę godzin pracy biegłego w zakresie czynności ujętych w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r.;**
- **przyznanie biegłemu wynagrodzenia w zawyżonej wysokości, nie uwzględniającej wymaganych do sporządzenia opinii kwalifikacji oraz potrzebnego do jej sporządzenia czasu i nakładu pracy, a nadto faktu, iż przedmiotowa opinia stanowi opinię typową, sporządzaną przez biegłego w ramach pełnionej przez niego funkcji biegłego sądowego,**
- przyznanie wynagrodzenia biegłemu za wszystkie godziny wyszczególnione w karcie pracy w zakresie czynności objętych pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r., w sytuacji gdy liczba godzin wyszczególnionych dla poszczególnych czynności jest znaczenie zawyżona, a same czynności są powtarzalne, jedynie opisane w odmienny specjalistyczny sposób;
- przyznanie biegłemu wynagrodzenia za wszystkie godziny wskazane w karcie pracy biegłego, w sytuacji gdy niektóre czynności zostały ujęte w wykazie godzin wielokrotnie;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, w szczególności:

- **art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na zaniechaniu dokonania szczegółowej analizy karty pracy, co skutkowało przyznaniem biegłemu wynagrodzenia za wszystkie czynności ujęte w karcie pracy i na nieuwzględnieniu przy wydawaniu zaskarżonego postanowienia okoliczności niniejszej sprawy, stopnia jej skomplikowania, a nadto faktu, iż biegły specjalizuje się w wykonywaniu opinii oraz błędne**

uznanie ze odpowiedni czasu i nakładu pracy niezbędnego do wykonania czynności ujętych w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r. (89 h) w sytuacji gdy jest to czas zawyżony przez biegłego,

- **art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie przytoczenia przez Sąd podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, czyli zaniechanie dokonania ustalenia faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia z przytoczeniem przepisów prawa, co przejawiało się w lakonicznym uzasadnieniu wydanego postanowienia, a w konsekwencji niemożności odniesienia się w sposób wyczerpujący i jasny do treści zaskarżonego postanowienia.**

W oparciu o przedstawione zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i przyznanie biegłemu W. S. wynagrodzenia w wysokości uwzględniającej kwalifikacje biegłego, faktyczny czas potrzebny do wydania opinii w zakresie czynności określonych w pkt 5 i 6 rachunku z dnia 3 stycznia 2017 r. i nakładu pracy oraz stopień jej skomplikowania oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 3 lipca 2018 r. biegły sądowy W. S. nie zgładził się z przedstawionym w zażaleniu stanowiskiem uczestniczki. Poza stosunkowaniem się do poszczególnych zarzutów wyjaśnił też, że karta pracy nie została sporządzona na podstawie rzeczywiście wykonanych czynności związanych z opracowaniem opinii, gdyż w czasie wykonywania prac geodezyjnych nie mógł przewidzieć, że zastosowany sposób obliczenia należności na podstawie taryfikatora do rozporządzenia zostanie uznany za niepoprawny. Opis czynności w karcie pracy został zaś sporządzony na podstawie znajomości technologii wykonywania podobnych prac. Nadto pomimo w miarę szczegółowego opisu czynności w karcie pracy, opisy poszczególnych czynności są już zgeneralizowane, gdyż nie jest zasadne sporządzenie zestawienia wykonywanych czynności na tyle drobiazgowo, by ująć w nim po kolei wszystkie czynności wykonywane w ciągu dnia pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Na wstępie, wskazać należy, iż mając na uwadze zakres rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu oraz fakt, że uczestniczka zaskarżyła je w całości dla przejrzystości orzeczenia zaznaczenia wyłącznie wymaga, że wobec treści zarzutów i braku wniosku w trybie art. 380 k.p.c. przedmiotem niniejszych rozważań objęta została jedynie kwestia trafności przyznania biegłemu sądowemu W. S. wynagrodzenia w kwocie 2.882,58 zł (pkt 2 postanowienia z dnia 4 maja 2018 r.).

W świetle przytoczonych przez Sąd Rejonowy przepisów nie ulega wątpliwości, że biegłemu powołanemu przez Sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę. Wysokość tego wynagrodzenia określa Sąd, uwzględniając wymagane od biegłych kwalifikacje oraz potrzebny do wydania opinii nakład pracy i poświęcony czas. Wynagrodzenie biegłych obejmuje zaś należność za czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy oraz za opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem. Decydujący wpływ na wysokość wynagrodzenia biegłego ma przy tym czas rzeczywiście niezbędny do wykonania opinii w zakresie zleconym przez Sąd (post. Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1973 r., I CZ 86/73, lex nr 1654). Ilość godzin wskazana w karcie pracy biegłego przeznaczona na opracowanie opinii ma zatem niewątpliwie znaczenie dla ustalenia czasu potrzebnego do wykonania zlecenia.

W rozpoznawanej sprawie biegły do rozliczenia zastosował prawidłową stawkę wynagrodzenia za godzinę pracy, nie przekraczającą maksymalnej kwoty ustalonej według powołanych w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia zasad. Skarżąca prawidłowości przyjętej przez Sąd Rejonowy stawki zresztą nie kwestionowała. Wprawdzie odnosiła się do stopnia skomplikowania sprawy i kwalifikacji biegłego niemniej argumenty te przywoływane były na okoliczność wykazania nieadekwatności czasu poświęconego przez biegłego na sporządzenie opinii w sprawie

typowej, nieskomplikowanej. Żadnych zarzutów w tym względzie skarżąca ostatecznie nie wyartykułowała. Jak słusznie zauważył zaś Sąd Rejonowy kwestia zasadności domagania się przez biegłego przyznania stawki godzinowej odpowiadającej 1,81% stawki bazowej została w zakresie omawianej opinii już przesądzona (co zostało szczegółowo wyjaśnione w postanowieniu Sądu Rejonowego z dnia 22 listopada 2017 r. i zaakceptowane przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w postanowieniu z dnia 14 marca 2018 r.) Podzielenie w pełni przedstawionej argumentacji czyni zbędne jej powtarzanie zwłaszcza w starciu z powtarzalną polemiką skarżącej.

Uczestniczka w zażaleniu, podważając trafność orzeczenia w przedmiocie wynagrodzenia przyznanego biegłemu sądowemu, domagała się jego obniżenia przez weryfikację godzin przeznaczonych na sporządzenie opinii. W ocenie Sądu Okręgowego wbrew zarzutom skarżącej, czas pracy biegłego przeznaczony na sporządzenie pisemnej opinii z dnia 26 stycznia 2017 r. dotyczący czynności opisanych w pkt 5 i 6 kalkulacji do rachunku z dnia 26 stycznia 2017 r. nie został zawyżony, a co za tym idzie przyznane biegłemu wynagrodzenie w tym zakresie było uzasadnione. W karcie pracy (dotyczącej pkt 5 i 6) biegły wymienił czynności, jakie wykonał w związku z opracowaniem opinii, jak również wskazał czas, jaki poświęcił na każdą z tych czynności. Skarżąca natomiast nie wskazała w zażaleniu okoliczności pozwalających na przyjęcie, że podane w karcie pracy ilości czasu są tak rażąco wygórowane, że można od razu stwierdzić, iż niewątpliwie w rzeczywistości biegły wykorzystał znacznie mniej czasu niż to zostało wskazane. Skarżąca nie wskazała w jakim czasie biegły faktycznie powinien poszczególne czynności wykonać, a od jakich powinien się powstrzymać. Podała, że co do zasady z jej doświadczenia wynika, iż biegli z dziedziny geodezji i kartografii sporządzają swoje opinie maksymalnie w ciągu 40 h, nie wskazała przy tym w oparciu o jakie okoliczności doświadczenie to zdobyła. Ponadto jak zauważył też biegły skoro ze stanowiska skarżącej wynika, że opinia winna być sporządzona w ciągu 40 godzin, a za 37 godzin wynagrodzenie zostało już przyznane to czynności związane z poz. 5 i 6 kalkulacji powinny zająć maksymalnie 3 godziny. W sprzeczności z tym stanowiskiem zdają się stać zaś dalsze zarzuty skarżącej, która nie zakwestionowała czasu poświęconego na czynności zawarte w pkt 2, 3, 13, 14 i 15 kalkulacji, a których czas wyniósł 32 godziny. Wbrew więc twierdzeniom skarżącej i jej doświadczeniu już tylko podniesiona okoliczność wskazuje, że przygotowanie przez biegłego W. S. opinii mimo, iż dotyczyła dziedziny geodezji i kartografii nie mogło nastąpić w łącznym czasie 40 godzin. Skarżąca zwróciła też uwagę, odnosząc się do czynności ujętych w pkt 4-8 kalkulacji, że ujęte w tychże punktach czynności z pewnością nie zajęły biegłemu 31 godzin. Nie wskazała jednak w jakim czasie biegły powinien poszczególne czynności wykonać niemniej jakikolwiek czas przeznaczony na te czynności nie mógłby uzasadniać przyjętej przez skarżącą wersji o czterdziestogodzinnym czasie potrzebnym do wydania opinii w niniejszej sprawie.

W zakresie czynności ujętych w pkt 4-8 kalkulacji skarżąca wskazała też, że obliczanie współrzędnych punktów obrysu służebności stanowi czynności powtarzalne, gdzie zmianie ulegają jedynie dane, a opracowanie map odbywa się komputerowo i tym samym biegły określając służebność w Wariancie I dla poszczególnych działek, na tych danych i pliku bazował przy sporządzaniu Wariantu II dla tych nieruchomości. Jak wyjaśnił tymczasem biegły stosowana przez niego technologia tworzenia map z projektami służebności była inna. Projekt opracowywany był odrębnie dla każdej działki, dane do opracowania tj. mapa, współrzędne punktów granicznych działki, współrzędne środków słupów i rzutów skrajnych przewodów były dla każdej działki różne, a więc obliczenie współrzędnych obrysów pasów służebności wykonywane były odrębnie dla każdej działki, zarówno w wariancie I. jak i II. Prac w wariancie II. nie przyspiesza obliczenie współrzędnych w wariancie I., gdyż były one liczone z danych pomiarowych, podczas gdy w wariancie II. opracowania dane pochodziły z opinii drugiego powołanego w sprawie biegłego (S.). Współrzędne punktów granicznych działek pobierane były zaś do obliczeń w innym programie, oddzielnie dla każdej działki, a wyniki przedstawiano na odrębnych mapach.

W tym miejscu wyraźnego zaznaczenia wymaga, że Sąd nie ma możliwości skonfrontowania twierdzeń biegłego z rzeczywistością, nie dysponuje bowiem żadnymi instrumentami pozwalającymi na kontrolowanie czasu poświęconego przez biegłego na wydanie opinii, także biegły nie ma obowiązku dowodzenia w tym zakresie. Zatem weryfikacja czasu pracy biegłego musiała zostać dokonana w zgodzie ze wskazanymi wcześniej przesłankami. Także w orzecznictwie podkreśla się, że zarzuty dotyczące niewłaściwego czasu pracy biegłego są zazwyczaj niemożliwe do sprawdzenia. Ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna od tylu czynników (wśród nich także od indywidualnych

cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności), że podany w rachunku czas zużyty na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu. Jeżeli więc nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu, niż to wykazano w rachunku, może być skuteczna tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, iż opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku (por. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18 sierpnia 1959 r., I CZ 82/59, lex 115538).

Zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle wyjaśnień biegłego, w tym dotyczących sporządzenia czynności w karcie pracy tj. znajomości technologii wykonywania podobnych prac, trudno zgodzić się z argumentacją skarżącej. Trudno też zgodzić się ze skarżącą, co do zarzutu powtarzalności czynności ujętych w punktach 4-8 i 9-12 skoro opisane w punktach 4-8 zostały prace obliczeniowe i elementy identyfikujące słupy na mapach, natomiast punkty 9-12 obejmują przygotowanie map stanowiących załączniki nr 1 do 11 do wydruku w zakresie opisanym w pozycji 9. Nie sposób nie uwzględnić również wyjaśnień biegłego odnoszących się do zarzutu powtarzalności czynności zawartych w punkcie 1 kalkulacji skoro wynika z nich, że uzgodnienie zakresu i rodzajów zbiorów danych niezbędnych do opracowania opinii (punkt 6 karty pracą) było czynnością wcześniejszą i wymaganą w celu poprawnego naliczenia opłaty przez (...), dokumenty przesyłane są lub odbierane osobiście po uregulowaniu opłaty, a zamówienie dostępu do sieci A. (...) jest czynnością niezbędną w celu wykonywania prac geodezyjnych - geodezyjnym odbiornikiem satelitarnym, przy czym dostęp jest udzielany przez (...) Ośrodek (...) w W., czynności w punkcie 13 pierwotnej karty pracy dotyczyły zaś opracowania pisemnej opinii, a nie czynności technicznych z zakresu geodezji.

W kontekście zaś dalszych zarzutów zaznaczenia wymaga, że dowód z opinii biegłego przeprowadzany jest w celu zasięgnięcia opinii w przypadkach, w których dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy potrzebne są wiadomości specjalne. Zadaniem biegłego przy sporządzaniu opinii jest więc co do zasady naświetlenie i wyjaśnienie sądowi okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez niego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego materiału sprawy. Specyfika dowodu z opinii biegłego leży w tym, że dowód ten zasadniczo nie ma na celu poszukiwania lub gromadzenia materiału procesowego, lecz służy pozyskaniu wiedzy z dziedzin specjalistycznych (nauki, techniki itp.) wychodzącej poza obręb wiedzy powszechnej, lecz niezbędnej dla prawidłowej oceny przez Sąd innych dowodów i twierdzeń przedstawionych pod osąd przez strony. Zatem dowód ten winien w swoim wyniku odnosić się w sposób precyzyjny do kwestii wskazanych w postanowieniu dowodowym z perspektywy posiadanej przez biegłego specjalizacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1969 r., I CR 140/69, lex nr 1001 i z dnia 19 grudnia 2006 r., V CSK 360/06, lex nr 238973). Wydana w niniejszej sprawie opinia odpowiada tezie dowodowej zakreślonej przez Sąd, a więc biegły w ramach i granicach postanowienia dowodowego spełnił obowiązek przedstawienia zgodnej z jego wiedzą ewaluacji materiału procesowego.

W niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom uczestniczki, nie można przyjąć, że Sąd Rejonowy nie dokonał oceny karty pracy biegłego i wystawionego przez niego rachunku w powołanym wyżej. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd wskazał podstawę rozstrzygnięcia i wskazał na przesłanki rozstrzygnięcia to uzasadniające, a mianowicie sprowadzające się do braku podstaw do kwestionowania poświęconego przez biegłego czasu na wydanie opinii. Wobec pełnej akcentacji wniosku trudno czynić sądowi zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. Nie można tym samym zgodzić się z sugestią uczestniczki jakoby przedmiotowe orzeczenie zostało wydane z pominięciem rzetelnego przeprowadzenia postępowania, uznanie bowiem czasu pracy za uzasadniony nie przesądza automatycznie o niesprawdzeniu ilości, zasadności i rodzaju czynności podjętych przez biegłego w związku z koniecznością sporządzenia opinii, podobnie jak uznanie spełnienia przez biegłego kwalifikacji, których pomimo tożsamego wyartykułowania przez sąd uczestniczka nie kwestionowała.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zażalenie jako bezzasadne oddalił na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Patrycja Baranowska SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak SSO Anna Górnik

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)